

Verslag Toro Botanical Garden

Op verzoek van Tiny Koppens bezoek ik Toro Botanical Gardens. Ik ben een vriendin van Ineke Jongerius en na 14 jaar ga ik haar bezoeken in Fort Portal.

Kwataniza heeft al verschillende investeringen gedaan in deze prachtige inheemse tuin met medicinale planten.

De eerste dag ontmoet ik Derrick een van de gidsen in deze tuin. Daar de directeur van de organisatie nog niet aanwezig is, praat ik met Derrick over wat hij doet en hoe hij te werk gaat.

Hij vertelt dat hij verschillende scholen bezoekt om te vertellen en te praten over zorg dragen voor de natuur. Hij doet dit aan de hand van foto's van medicinale planten. Hij speelt met vragen als wie kent deze plant, hoe heet die in Rutoro (de lokale taal) en of leerlingen de werking van de plant kennen. Hij wisselt steeds de vragen af door dan weer te starten met een foto dan met een latijnse naam, dan met de werking van de plant of de lokale naam. Natuurlijk vertelt hij ook over de Botanical Garden. In het onderwijsseizoen waarin dit verhaal past, bezoekt hij soms drie scholen per dag. Helaas zijn de scholen die hij bezoekt, niet de scholen die naar de tuin komen.

Hij werkt al een hele tijd bij de Toro Botanical Garden en gaat werkelijk op in zijn verhaal. Als ik achteraf hoor dat hij onbetaald werkt voor 7 dagen in de week, dan ben ik even ontluisterd.

Als ik de tweede dag de Botanical Garden bezoek, lopen we door de tuin en hij vertelt met enthousiasme over elke plant met zijn werking en de Latijnse naam. Planten tegen Malaria, als je

Malaria hebt om het te genezen, om de vruchtbaarheid te bevorderen bij mannen, om wonden te genezen en om bloed te stelpen en last but not least om syphilis te behandelen. En Ineke herinnert mij eraan dat ze ook een plant hebben tegen geheugenverlies. De ene keer wordt de wortel en de andere keer het blad gebruikt. We zien later de vrouwen die van het plantje dat het geheugen versterkt, de stelen en bladeren verwijderen van elkaar. Ze worden eerst apart gedroogd, omdat ze een verschillende droogtijd hebben en dan weer gemixt en vermalen tot een soort kruidenthee. Uit het verhaal wat ik op het einde van de wandeling van de directeur hoor, verneem ik dat de kruiden dan in een potje gaan met de naam en de werking van de plant en een barcode op het etiket. De nieuwe verpakking is ook deels gefinancierd door Kwataniza.

Dan naar de lievelingsplek, de onderwijsplek van Derrick. Hij heeft deze plek helemaal naar zijn zin gemaakt. Een kring van kleine en een grotere boomstammen om op te zitten (zie foto 3). Alles van het hout dat in de tuin is gekapt. Want hoewel de medewerkers van TBG niet graag bomen kappen zijn de eucaliptussen toch te snel overheersend. Ze nemen 40 liter per dag water uit de grond en rondom de boom kan daardoor niets anders groeien. Er is bewust voor gekozen het heerlijk ruikende eucaliptusbos, geschonken door Queen Elizabeth, te behouden en de overige Eucaliptussen uit de tuin weg te kappen om meer ruimte over te houden voor de andere medicinale planten. Terug naar Derrick's plek. Er gaat een trapje de boom in onder welke les gegeven wordt. Wie een goede vraag stelt of een antwoord weet mag in de boom naar boven. Uiteindelijk, als de les is afgelopen mogen ook de anderen de trap op naar boven. Een prachtig gezicht over de Botanical Garden is de waardering voor de klim. Derrick plaatste ook een stuk prachtig hout, als een soort lessenaar om een boomstronk. Hij heeft het hout geschuurd en gevernist, van vernis die over was van werk elders in de tuin.

Tijdens de tocht door de tuin, passeren we nog drie projecten door Kwataniza gefinancierd. Allereerst de weg aangelegd van de kruidentuin naar de hoofdweg (foto 4 met het meisje in de

paarse jurk op de voorgrond). Dan de kasten om kruiden in op te slaan. En tot slot lopen we langs de wasruimtes waar de vrouwen die in het hoge gedeelte van de tuin werken, zichzelf kunnen wassen voordat ze naar huis gaan.

Maar waar kwam ik eigenlijk voor. Kwataniza heeft nu geïnvesteerd in een poort voor de tuin. Want, zo vertelt de gids, de lastige klanten willen niet betalen omdat er geen poort is. Ze kunnen vrij binnenlopen en waarom zou je dan betalen. Derrick, niet voor een gat gevangen, vertelt hoe hij de bewoners uitlegt dat juist het geld nodig is om dat in een poort te investeren. De poort is er al. Een prachtige en eenvoudige ijzeren poort ligt op de grond bij het kantoor. In de poort staat de naam Toro Botanical Garden, wat met trots wordt getoond. (zie foto 7) Er zijn juist mannen aan het werk om de afwatering te ommuren, zodat het water bij de entree goed wordt afgevoerd bij flinke regenval. Ik mag na even praten en een goede vertaling van Queen, een jonge vrouw die ik op straat ontmoette, foto's van de metselaars maken, maar dan niet werkend, want ze willen netjes rechtop staan. En zo geschiedde. Volgens de diecteur zal de poort uiterlijk 31 augustus geplaatst worden, want zo zijn de afspraken met de aannemer. Dan zullen er nog twee perkjes met planten worden aangelegd.

Rond de 31ste augustus staat de helft van de poort (foto 9). En voor ik naar Nederland terugkeer, kan ik nog een foto maken van de nieuwe entree met perkjes en een volledig geïnstalleerde poort.